



MD-2012, Chișinău, str. V. Pârcălab nr. 46
Tel.: (+373 22) 27-75-51, fax: (+373 22) 27-74-71
e-mail: office@cca.md, <http://www.audiovizual.md>

MD-2012, Chisinau, V. Parcalab str., № 46
Tel: (+373 22) 27-75-51, fax: (+373 22) 27-74-71
e-mail: office@cca.md, <http://www.audiovizual.md>

DECIZIA nr. 16/96

din 28 aprilie 2021

Cu privire la examinarea rezultatelor monitorizării postului de televiziune „Primul în Moldova”, urmare a petiției Asociației Obștești „Centrul pentru Jurnalism Independent”

La data de 08 aprilie 2021, în adresa Consiliului Audiovizualului a parvenit petiția nr. 37/CJI din aceeași dată din partea Asociației Obștești „Centrul pentru Jurnalism Independent”, care informează că la 07 aprilie 2021 a fost sesizat de către un consumator de servicii media, prin intermediul T(V)E Privește!, despre un caz de nerespectare a legislației media audiovizuale de către postul de televiziune „Primul în Moldova”.

Astfel, petiționarul invocă faptul că: „La data de 05 aprilie 2021, postul de televiziune „Primul în Moldova” a difuzat, în cadrul buletinului informativ al seriei, un subiect cu titlul „100 de zile de dezamăgire”, cu o durată de 13 min. și care prezintă reacția reprezentanților PSRM și a liderului fracțiunii Igor Dodon (09 min.) și câteva păreri univoce ale cetățenilor (04 min.) pe marginea Raportului de 100 de zile de mandat al președintei Maia Sandu. Prin felul în care au abordat acest subiect, jurnaliștii de la postul de televiziune „Primul în Moldova” au dat dovadă de o atitudine vădit părtinitoare, eșuând cu desăvârșire să asigure principiul imparțialității, echilibrului și liberei formări a opiniilor. Aducem la cunoștința Consiliului Audiovizualului că în cadrul buletinului de știri a fost prezentată exclusiv poziția unei singure fracțiuni parlamentare, care a definit mandatul președintei Maia Sandu printr-un singur cuvânt-cheie – „dezamăgire”. Socialiștii spun că toate promisiunile făcute de actualul șef al statului au rămas doar pe hârtie, iar în realitate țara a intrat într-un haos instituțional, politic și social. Subiectul include, în deschidere, mesajul președintelui PSRM, Igor Dodon, de pe canalul său de Telegram, apoi declarațiile a patru deputați PSRM, prezentate într-o conferință de presă pe marginea raportului prezentat. Șefa statului a fost învinuită de situația pandemică din țară, blocarea ajutorului financiar din partea României, ridicarea prețului la carburanți și ulei. Șirul de acuzații a fost continuat și în vox-ul de cetățeni din s. Ciobanovca și Troița Nouă din Anenii Noi. În vox-ul „Oamenii, supărați pe Maia Sandu” (durata: 04 min.), corespondenta prezintă opinia a 5 persoane, existând bănuiala rezonabilă că au fost intenționat selectate pentru părerile care o plasează pe președintă în context negativ. În finalul materialului este difuzată o inserțiune de 30 sec. a Maiei Sandu (dintr-un interviu mai vechi), în care dânsa explică faptul că vizitele în teritoriu au fost suspendate din cauza pandemiei de COVID-19”.

În opinia CJI, prin felul în care jurnaliștii de la „Primul în Moldova” au reflectat evenimentul au încălcat dreptul cetățenilor privind asigurarea informării imparțiale din mai multe surse independente, dând dovadă de părtinire, manipularea opiniei publice prin omisiune, filtrarea și distorsionarea informațiilor. În acest sens, petiționarul susține că: „Deși subiectul vizează Raportul „3 priorități, 44 de acțiuni îndeplinite”, care reflectă activitatea de o sută de zile a președintelui Maia Sandu, cetățenilor nu li se spune nimic despre conținutul acestui raport, nu se pomeneste despre nicio acțiune din cele descrise, fiind omisă chiar și denumirea raportului. În cazul în care s-a dorit a fi combătute anumite teze din cele expuse, ar fi trebuit să fie prezentate, deopotrivă, argumentele unora și contraargumentele altora”.

Astfel, AO „Centrul pentru Jurnalism Independent” invocă faptul că la difuzarea reportajului din 05 aprilie 2021, postul de televiziune „Primul în Moldova” a comis abateri de la prevederile art. 13 alin. (4) și (6) lit. a) din Codul serviciilor media audiovizuale. Totodată, petiționarul afirmă și faptul că *„Asigurarea pluralismului în vederea informării corecte a publicului este o normă de conduită reglementată și prin Codul deontologic al jurnalistului din Republica Moldova (pct. 2.9): „Jurnalistul trebuie să obțină și să prezinte opinia tuturor părților relevante pentru subiect. Jurnalistul trebuie să demonstreze pluralitatea de opinii, chiar dacă nu este de acord cu acestea”.*

În contextul celor expuse, AO „Centrul pentru Jurnalism Independent” solicită Consiliului Audiovizualului, în conformitate cu prevederile art. 83-84 din Codul serviciilor media audiovizuale și art. 9, art. 69 alin. (2), art. 73 din Codul administrativ:

- *„Înregistrarea petiției și comunicarea numărului de înregistrare a acesteia în termen de 2 zile;*

- *Disponerea efectuării controlului privind circumstanțele de fapt semnalate;*

- *Examinarea petiției și informarea petiționarului AO Centrul pentru Jurnalism Independent în termenele prevăzute de lege”.*

În temeiul prevederilor art. 83 alin. (2) din Codul serviciilor media audiovizuale, precum și în scopul examinării obiective a tuturor circumstanțelor sesizate, Consiliul Audiovizualului a solicitat, prin scrisoarea nr. 486 din 09 aprilie 2021, „TELESISTEM TV” SRL, fondatoarea postului de televiziune „Primul în Moldova”, prezentarea opiniei, în scris, asupra celor invocate în petiția AO „Centrul pentru Jurnalism Independent”.

Prin scrisoarea nr. TS-4/11 din 14 aprilie 2021, „TELESISTEM TV” SRL, fondatoarea postului de televiziune „Primul în Moldova”, a comunicat Consiliului Audiovizualului următoarele: *„În buletinul de știri a postului de televiziune „Primul în Moldova” din data de 05 aprilie 2021 într-adevăr a fost difuzat un subiect de știri „100 de zile de dezamăgire”, care conține o reacție și analiză din partea fracțiunii PSRM a Raportului președintelui țării pentru ultimele 100 de zile de activitate. În cazul dat, învinuirea privind absența punctului de vedere a uneia dintre părți nu poate fi admisă, deoarece analiza este realizată în baza raportului doamnei președinte, publicat oficial. Astfel, a fost asigurată prezentarea principalelor puncte de vedere aflate în opoziție, dat fiind faptul că la începutul emisiunii a fost prezentat raportul dnei președinte, cu enunțarea succeselor ei pentru activitatea primelor 100 de zile de activitate în funcția de Președinte al Republicii Moldova. Menționăm că ulterior a fost adusă o reacție critică a fracțiunii parlamentare aflate în opoziția președintelui. Suplimentar, marcăm faptul că, conform actelor legislative în vigoare, nu este obligatorie activitatea jurnalistică în care prezentarea unei alte reacții la reacție sau a unei replici la replică să se realizeze în fapt. Mai mult decât atât, indirect, la sfârșitul reportajului, totuși a fost expusă și opinia doamnei președintă („... că aceste întrebări nu țin de competența Președinției”). Subiectul privind opiniile prezentate de „câteva opinii univoce ale cetățenilor” ține de un alt subiect de știri – „Oamenii, supărați pe Maia Sandu”. Dar el se încheie cu apariția directă a doamnei președinte, cu comunicări și explicații. Or, pentru acest caz este respectată prezentarea principalelor puncte de vedere aflate în opoziție. Reieșind din cele expuse, considerăm că știrea reflectă și respectă principiul imparțialității și echilibrului”.*

În conformitate cu prevederile art. 75 alin. (4) lit. a) și art. 83 alin. (3) lit. c) din Codul serviciilor media audiovizuale, Consiliul Audiovizualului a efectuat monitorizarea postului de televiziune „Primul în Moldova” prin prisma celor invocate în petiția AO „Centrul pentru Jurnalism Independent”.

Rezultatele monitorizării au atestat că la data de 05 aprilie 2021, postul de televiziune „Primul în Moldova” a difuzat, în cadrul buletinului informativ, un subiect cu titlul: *„100 de zile de dezamăgire”* (ora de difuzare: 19:12:17), în care se relatează despre concluzia făcută de PSRM

vizavi de Raportul de 100 de zile de mandat al președintelui țării Maia Sandu. Prezentatoarea afirmă că PSRM a ajuns la concluzia că la 100 de zile de activitate a președintei Maia Sandu, țara și oamenii se află în disperare, iar toate promisiuni făcute în campania electorală au rămas doar pe foaie, dar în realitate, țara a intrat într-un haos instituțional, politic și social. Astfel, se menționează că PSRM o acuză pe Maia Sandu că: „a uitat de promisiunile sale față de bătrâni, cărora le-a promis venituri mai mari, însă, în realitate, ea insistă pe creșterea vârstei de pensionare; mărirea prețului la carburanți. Șeful statului nu a făcut nimic pentru crearea locurilor de muncă. La declarații populiste au fost trecute și promisiunile șefului statului la scoaterea gardului de la Președinție, precum și la paza de stat, în schimb s-a remarcat prin încălcarea nenumărată a Constituției, fapt constatat și de Curtea Constituțională; promovarea persoanelor loiale și cu probleme de integritate în funcții; lipsa de transparență și mimarea reformei justiției”.

În acest sens, în cadrul subiectului este prezentată declarația președintelui PSRM, Igor Dodon, publicată pe canalul său de Telegram: „Cuvântul-cheie asociat cu Maia Sandu este „DEZAMĂGIRE”, deoarece, pe lângă faptul că promisiunile sale electorale nu au fost realizate nici parțial, situația în Moldova s-a înrăutățit enorm în ultimele trei luni și în domeniul sanitar și economic, și prin creșterea prețurilor, și prin blocarea ajutoarelor externe. Iată de ce în raportul său Maia Sandu nu a putut prezenta nimic convingător. Raportul prezentat de Maia Sandu seamănă mai mult cu o dare de seamă a unui ONG către finanțatori, care a organizat coffe-break-uri și a cheltuit pentru aceasta 90 la sută din bani”.

Totodată, în cadrul subiectului au fost difuzate secvențe din cadrul unei conferințe de presă organizată de către PSRM, care s-a expus, de asemenea, pe marginea Raportului de 100 de zile al președintelui țării Maia Sandu:

Vasile Bolea: „Avem și scumpiri după scumpiri, avem haos instituțional, țara nu are Guvern funcțional și mai avem o schimbare proastă și neașteptată în mandatul cetățeanului român Maia Sandu. România a fost nevoită să oprească ajutorul financiar acordat țării noastre din cauza că nu avem un Guvern funcțional, pentru că președintele țării are alte preocupări electorale mult mai importante, din punctul ei de vedere, decât nevoile cetățenilor. Maia Sandu practic a sabotat ajutorul românesc și nu se exclude că putem pierde și acele finanțări și suport financiar din partea FMI-ului și suport financiar care ar urma să vina de la alți finanțatori... De fiecare dată la întrebările cetățenilor, dna președinte răspundea că „nu ține de competența Președinției, mergeți la Guvern”, mergeți nu știu unde, numai nu la mine, sau în acest lucru nu mă pot implica, sau nu ține de competența mea”.

Petru Burduja: „Din cele 100 de zile a reușit să creeze noi locuri de muncă din câte vedem, numai că doar la Președinție, pentru oamenii ei apropiați, iar pentru oamenii de afaceri a venit cu cereri de a introduce lockdown pentru cel puțin 30 de zile. Asta înseamnă că Maia Sandu vrea să trimită majoritatea angajaților acasă și să închidă afacerile pentru cel puțin o lună. Așa ea vede suportul pentru afaceri prin blocarea generală a lor. Niciun proiect de lege, nu a venit Președinția în Parlament, în vederea susținerii unui sau altui segment al afacerilor din Republica Moldova. Câte promisiuni le-a făcut agricultorilor ca să o voteze. Aceia au venit cu tractoarele în fața Guvernului și Parlamentului și au cerut ultimativ, cu Maia Sandu, demisia guvernului socialiștilor. Au obținut demisia, dar ce au făcut mai departe? Nimic! Absolut nimic nu a făcut pentru ei, i-a abandonat din prima zi în care a fost instalată în funcție... Au fost păstrate cele trei reședințe, inclusiv cea de la Condrița, unde Maia Sandu face plimbări prin pădure, cum a recunoscut și șeful aparatului prezidențial Andrei Spânu. Mai mult, din dorința de a economisi câteva mii de lei, a fost oprită căldura la această Președinție, fapt care a dus la formarea mucegaiului. Asta înseamnă că pentru anul viitor deja să se scoată milioane de lei din bugetul de stat pentru a repara aceste clădiri”.

Grigore Novac: „Principală promisiune în campania electorală a fost lupta cu corupția. În realitate avem persoane condamnate penal, care au prejudiciat bugetul de stat al Republicii Moldova cu peste 400 mii de euro și acum dna Sandu preferă să tacă, precum că nici nu a fost, nici nu a avut loc așa ceva. A promis să fie președintele tuturor cetățenilor, dar acționează,

exclusiv, ca președinte al PAS și se ocupă strict de interesele electorale ale acestui partid. Vrea anticipate, pentru ca partidul PAS să obțină câteva mandate în plus, dar cu prețul a mii de vieți omenești. Este un om care a dovedit că promovează statul de drept doar în campanie electorală, dar când a ajuns în funcție, statul de drept deja nu îi trebuie, legea supremă deja o deranjează”.

Este de menționat că spre finalul subiectului se afirmă că Președinția nu a comentat concluziile PSRM pe marginea Raportului de activitate al președintelui pentru 100 de zile.

Referitor la cele menționate de petiționar cu privire la difuzarea unui vox-populi, în care câțiva cetățeni își exprimă nemulțumirea față de Maia Sandu, este de specificat că acesta face parte din cadrul unui alt reportaj – cu titlul: „Oamenii, supărați pe Maia Sandu”, unde reporterul relatează că oamenii de la sate își exprimă dezamăgirea față de acțiunile președintelui Maia Sandu, care și-a uitat promisiunile făcute în campania electorală, promițându-le că va merge prin localități pentru a vedea problemele cu care se confruntă aceștia. Astfel, sunt difuzate secvențe cu declarațiile câtorva cetățeni care își expun problemele și nemulțumirea că Maia Sandu nu a făcut nimic pentru a le rezolva. Totodată, este de precizat că în subiect se menționează despre faptul că, chiar dacă președintele a promis ca va merge în teritoriu, acum însă, a anulat vizitele din cauza situației pandemice. În finalul materialului este difuzată o inserțiune de 30 sec. a Maiei Sandu (din cadrul unei emisiuni din 22 martie 2021 de la postul de televiziune „TV 8”) în care explică faptul că vizitele în teritoriu au fost suspendate din cauza pandemiei de COVID-19.

În contextul celor expuse sunt relevante prevederile art. 13 alin. (6) lit. a) din Codul serviciilor media audiovizuale, care stipulează expres că: *„În cadrul programelor audiovizuale de știri și de dezbateri, de informare în probleme de interes public, de natură politică, economică, socială sau culturală trebuie să fie respectate următoarele cerințe: Asigurarea imparțialității, echilibrului și favorizarea liberei formări a opiniilor, prin prezentarea principalelor puncte de vedere aflate în opoziție, în perioada în care problemele sunt în dezbateră publică”.*

Totodată, este de specificat că alin. (7) al aceluiași articol din Cod statuează că: *„Prezentarea principalelor puncte de vedere aflate în opoziție se asigură, de regulă, în cadrul aceluiași program audiovizual, iar în mod excepțional, în programele următoare. În cazul în care cei solicitați refuză să participe sau să își exprime punctul de vedere, acest lucru trebuie menționat în cadrul programului audiovizual. Absența punctului de vedere al uneia dintre părți nu exonerează realizatorul/moderatorul de asigurarea imparțialității”.*

În cadrul dezbaterilor publice, membrul Consiliului Audiovizualului, Dragoș Vicol, a declarat că este evident faptul că se atestă o derogare de la prevederile Codului serviciilor media audiovizuale, astfel fiind întrunite toate elementele constitutive pentru aplicarea sancțiunii și, potrivit dispozitivului de sancționare, se pretează asemenea derogări pentru a fi sancționate cu avertizare publică. În acest sens, Dragoș Vicol a declarat că susține aplicarea sancțiunii postului de televiziune „Primul în Moldova”.

Membra Consiliului Audiovizualului, Tatiana Buraga, a declarat că va susține, de asemenea, cele expuse în proiectul de decizie, deoarece este evident că postul de televiziune a comis o încălcare. Totodată, Tatiana Buraga a venit cu un îndemn către furnizorii de servicii media audiovizuale, specificând că anume lor le revine sarcina de a promova jurnalismul de calitate, ținând cont de faptul că astăzi există o abundență enormă de informații, anume ei sunt formatori de opinie și anume ei sunt cei care trebuie să țină cont de toate prevederile legale, inclusiv de Codul deontologic al jurnalistului.

În temeiul celor constatate și în conformitate cu prevederile Codului serviciilor media audiovizuale, adoptat prin Legea nr. 174 din 08.11.2018, **Consiliul Audiovizualului**

DECIDE:

1. A lua act de rezultatele monitorizării postului de televiziune „Primul în Moldova” (PRO (9) UNANIM – A. URSU-ANTOCI, T. BURAGA, A. COZMA, L. MANOLE, C. MIHALACHE, I. ROBU, Iu. ROȘCA, D. VICOL și L. VIZIRU).

2. A admite petiția nr. 37/CJI din 08 aprilie 2021, parvenită din partea Asociației Obștești „Centrul pentru Jurnalism Independent” (PRO (9) UNANIM – A. URSU-ANTOCI, T. BURAGA, A. COZMA, L. MANOLE, C. MIHALACHE, I. ROBU, Iu. ROȘCA, D. VICOL și L. VIZIRU).

3. A sancționa cu avertizare publică „TELESISTEM TV” SRL, fondatoarea postului de televiziune „Primul în Moldova”, pentru încălcarea prevederilor art. 13 alin. (6) lit. a) din Codul serviciilor media audiovizuale, în conformitate cu prevederile art. 84 alin. (3) lit. a) din Cod (PRO (9) UNANIM – A. URSU-ANTOCI, T. BURAGA, A. COZMA, L. MANOLE, C. MIHALACHE, I. ROBU, Iu. ROȘCA, D. VICOL și L. VIZIRU).

4. În conformitate cu prevederile art. 84 alin. (11) și (12) din Codul serviciilor media audiovizuale, „TELESISTEM TV” SRL este obligată să difuzeze textul sancțiunii în următoarele 48 de ore de la data adoptării deciziei privind aplicarea sancțiunii, sonor și/sau vizual, de cel puțin 3 ori, în orele de maximă audiență, din care o dată în principalul program audiovizual de știri, în cazul serviciilor media audiovizuale generaliste și/sau de știri:

„Consiliul Audiovizualului a sancționat cu avertizare publică postul de televiziune „Primul în Moldova”, pentru încălcarea prevederilor art. 13 alin. (6) lit. a) din Codul serviciilor media audiovizuale, potrivit căroră: „În cadrul programelor audiovizuale de știri și de dezbatere, de informare în probleme de interes public, de natură politică, economică, socială sau culturală trebuie să fie respectate următoarele cerințe: Asigurarea imparțialității, echilibrului și favorizarea liberei formări a opiniilor, prin prezentarea principalelor puncte de vedere aflate în opoziție, în perioada în care problemele sunt în dezbateră publică”.

4.1. „TELESISTEM TV” SRL va prezenta, în termen de 5 zile de la aducerea la cunoștință a prezentei decizii, un raport despre executarea prevederilor art. 84 alin. (11) și (12) din Codul serviciilor media audiovizuale, care va include data și ora difuzării textului sancțiunii.

5. Prezenta decizie poate fi contestată cu o cerere prealabilă la Consiliul Audiovizualului în termen de 30 de zile de la data comunicării deciziei. În ordine de contencios administrativ, decizia poate fi contestată la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (MD-2068, mun. Chișinău, str. Kiev nr. 3), în termen de 30 de zile din data comunicării răspunsului cu privire la cererea prealabilă sau din data expirării termenului prevăzut pentru soluționarea acesteia.

6. Controlul asupra executării prezentei decizii îl exercită Direcția monitorizare TV.

7. Prezenta decizie intră în vigoare la data adoptării și va fi publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina web a Consiliului Audiovizualului.

PREȘEDINTE

Ala URSU-ANTOCI